

Länsstyrelsen
Örebro län

Johan Wretenberg
Direkt: 010-22 48 750
Johan.wretenberg@lansstyrelsen.se

1(10)

BESLUT
2017-08-24

Dnr 511-162-2013

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Stora Knattorpsmossen i Örebro och Lindesbergs kommuner samt beslut om föreskrifter m.m.

BESLUT

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheterna Knattorp 1:29, 1:34 och 1:36 i Örebro kommun samt Vibyn 1:27 och Vedevåg 1:21 i Lindesbergs kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut samt som slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn ska vara Stora Knattorpsmossen.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, återställa värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Områdets naturskogar och myrmarker och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Som återställningsåtgärd med efterföljande fri utveckling kan åtgärder för återställande av den naturgivna hydrologin och vegetationen i våtmarker komma ifråga.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämma eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
6. framföra motordrivet fordon annat än på vägar,
7. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
8. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
9. uppföra mast eller vindkraftverk,
10. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,
11. kalka, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
12. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
13. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktats tåla.

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Avverkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran mm samt eliminering av invasiva arter som t ex blomsterlupin.
3. Igenläggning av diken under förutsättning att skada på annan mark utanför naturreservatet inte uppkommer.
4. Avverkning av igenväxningsvegetation på myrmark.

BESLUT
2017-08-24

511-162-2013

5. Avverkning av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.
6. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivet fordon annat än på vägar,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. elda annat än med medhavd ved.
5. skada vegetationen t ex genom att plocka eller gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
6. störa djurlivet på annat sätt än vad som normalt förekommer vid bedrivande av jakt,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in växter, djur, lavar eller svampar,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande,
10. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den 24 augusti 2017.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken,

- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) uttransport av fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation,
- d) underhåll av befintliga jaktorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- e) uppsättning av snitslar fram till jaktpass,
- f) framförande av skoter vintertid vid bra före enligt skoterled som markerats i beslutskarta,
- g) markägaren att ha en anläggningsplats för båt enligt beslutskarta,
- h) framförande av motorfordon av tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden (insatsen ska omgående anmälas till länsstyrelsen),
- i) framförande av snöskoter för utförande av inventering mm inom ramen för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning,
- j) bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- k) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning i enlighet med ledningsrätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,
- l) kalkning med syfte att åstadkomma biologisk återställning av sjöar och vattendrag

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 1.

SKÅLEN FÖR BESLUTET

Områdets naturvärden är knutna till skogsmyrmosaiken där naturskogar med rik biologisk mångfald gränsar till öppna kärr, mossepartier och sjöstränder. Denna mosaik, med tillgång till såväl solöppna miljöer som mer slutna skogar med rik tillgång på död ved, är en grundförutsättning för områdets rika biologiska mångfald. Skogarna kännetecknas av stor variation med betydande förekomst av sumpskogar av olika sammansättning. Björk, klipbal, sälg och asp dominerar de lövrika bestånden framförallt nära sjön Besslingen medan tall/skvatramskogar dominerar närmare mossen. Aspkloner förekommer här och var i de på många ställen blockrika moränområdena. Inslag av enstaka ask, lönn och lind finns i området. De mossenära barrbestånden på myrholmar och myrkanter har en betydande ålder med inslag av träd äldre än 200 år.

Mossen byggs upp av olika vitmossor och hyser en lågväxt vegetation av olika halvgräs och ris. Mossetuvorna byggs oftast upp av sotvitmossa med ljunng som kärnväxtdominant. Inslag av tranbär, kråkbär, odon, rosling, hjortron är viktiga inslag i tuvmiljöerna. I fuktigare partier på mossen växer bl.a. de insektsätande arterna rundsilesår och tätört. I mosselaggar och små skogskärr är starrvegetationen mer högväxt och i sådana miljöer växer bl.a. orkidén jungfru Marie nycklar.

På mossens öppna partier spelar orrarna på våarna. Järpe och tjäder förekommer också i området. Tjädern behöver i sin livsmiljö tillgång till gammal tallskog för de äldre fåglarnas toppbete. För ungfåglarna är sumpskogar och mossepartier viktiga för födosök efter insekter. Inom området förekommer flera rovfågelarter t.ex. ormråk, bivåk, duvhök och fiskgjuse. Den rika förekomsten av död ved och äldre lövträd gynnar de i området förekommande hackspettarna som spillkråka, gröngöling, mindre hackspett och tretåig hackspett. Hackspettarna skapar bohål för pärluggla och sparvuggla, skogsduvor och andra hålbbyggare. Ute på de öppna myrvidderna häckar tranor och enkelbeckasiner spelflyger om våarna.

Områdets rika tillgång till död ved ger livsförutsättningar för områdets rika fauna av vednedbrytande vedskalbaggar. Bundna till områdets solbelysta gamla aspar är t.ex. den sällsynta aspraktbaggen. På nydöda, senvuxna sumpskogsgranar lever bl.a. naturskogsarterna Thomsons trägnagare och bronsbjörnen.

Död ved är också ett viktigt substrat för sällsynta vednedbrytande svampar. Här förekommer t.ex. gräddtunga, gräntunga, ulltunga, grantunga, talltunga, kandelabersvamp, vecktunga och stjärntagging. I kontinuitetsskogarna med rik mykorrhizabildning lever bl.a. svart taggsvamp. Lavrikedomen på träd i fuktiga och vindskyddade lägen är också ställvis riklig med förekomst av bl.a. aspegelblå, garnlav, och violettgrå tagellav.

Området ingår i värdestrakt för trivialläv i regional strategi för formellt skydd av skog och skogsmyrmosaiker är en för naturskydd prioriterad skogstyp i nationell strategi för formellt skydd av skog.

De ovan beskrivna naturvärdena knutna till områdets livsmiljöer, naturliga dynamik samt mängden signalarter och rödlistade arter har inga möjligheter att finnas kvar under påverkan av skogsbruk. Den närmast förväntade skogsbruksåtgärden är för större delen av området slutavverkning.

I mossen finns diken som påverkar områdets hydrologi varför det kan bli nödvändigt att lägga igen dessa diken så att naturmiljöer återställs och bevaras.

Tillsammans med det tidigare bildade naturreservatet Knattorpsmossen utgör området ett stort vildmarksområde där friluftsliv kan utövas och besökare kan uppleva ett tyst område. Området ligger nära tätorten Frövi.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Skyddet av Stora Knattorpsmossen bidrar till arealmålet för miljömålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen fått av Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ *förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning*, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Den 22 oktober 2007 beslutade Länsstyrelsen bilda naturreservat av den östra delen av Knattorpsmossen. Detta beslut ingick i en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om att ge långsiktigt formellt skydd åt värdefulla naturskogar på statens marker (Statliga Naturskogar och

BESLUT
2017-08-24

511-162-2013

Urskogsartade Skogar). Länsstyrelsen avsåg då att övriga delar av objektet med andra ägarförhållanden skulle prioriteras för vidare handläggning så snart som personella och ekonomiska resurser möjliggjorde detta. Länsstyrelsen har därefter naturvärdesinventerat objektet och avgränsat ett reservatsförslag. Samråd med Naturvårdsverket har genomförts och Naturvårdsverket har godkänt området med hänsyn till kvalitet och avgränsning. Förhandlingar har förts med berörda markägare om justeringar av gränsdragning, föreskrifter mm. Det sista intrångsavtalet blev klart 2017.

Eftersom syfte och förvaltningsinriktningen i den nu aktuella delen delvis skiljer sig mot det befintliga naturreservatet valde länsstyrelsen att bilda ett nytt naturreservat med namnet Stora Knattorpsmossen.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling 2015 och sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Lindesbergs och Örebro kommuner.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Stora Knattorpsmossen
NVR id:	2012997
Län:	Örebro
Kommun:	Lindesberg och Örebro kommuner
Lägesbeskrivning:	4 km NV om Frövi
IUCN-kategori:	1a (strikt naturreservat)
Fastigheter:	Del av Knattorp 1:29, 1:34 och 1:36 i Örebro kommun och Vibyn 1:27 och Vedevåg 1:21 i Lindesbergs kommun.
Markägare:	Enskilda
Rättigheter	Jakt, fiske, ledningsrätter.
Areal:	195,9 ha varav produktiv 120,8 ha, Skogliga impediment 11,3, Sjöar och vattendrag 2,6, våtmark 60,8 ha och övrig mark 0,4
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga 2.)

BESLUT
2017-08-24

511-162-201~~6~~3

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Anna Olofsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsjurist Katarina Nyberg, avdelningschef Magnus Eklund, samt enhetschef Johan Wretenberg, föredragande.

Anna Olofsson

Johan Wretenberg

BESLUT
2017-08-24

511-162-2013

Sändlista

Tomas och Pia Stunz, Skrymtarboda Dalen 197, 711 91 Lindesberg

Tomas Lindkvist, Vågartorp Bosjövägen 23, 711 72 Vedevåg

Thorleif Jansson, Knattorp 307, 718 95 Ervalla

Axbergs församling, Kyrkvägen 4 B, 703 75 Örebro

Vattenfall, RU 2560, 169 92 Stockholm

Ervalla älgskötselområde, Rickard Karlsson, Löt 306, 718 94 Ervalla

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

Boverket, registraturen@boverket.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Lantmäteriet, registrator@lm.se

Polismyndigheten Region Bergslagen, registrator.bergslagen@polisen.se

Örebro läns museum, info@olm.se

Örebro kommun, servicecenter@orebro.se

Lindesbergs kommun, kommun@lindesberg.se

Hopajola, asa.wistrand@naturskyddsforeningen.se

Örebro naturskyddsförening, kajsa.greback@naturskyddsforeningen.se;
mwidell@swipnet.se

Linde naturskyddsförening, jespersnaturvard@gmail.com;

BESLUT
2017-08-24

511-162-2013

